

Iz upravne prakse.

Upravnim oblastvom ne pristojajo presojsati, je li po pravu upis v zaznamek javnega blaga. Občina je dolžna vzdržati javni pot, četudi pot služi sosebno posamezniku.

Med občinami v okraji K. bili so vedno prepiri o vzdržanji potov, držecihi se tamošnjega vélikega posestva. L. 1889. nastane znova takšen prepir z občino R. zaradi poprave mostička na potu kat. št. 618. v B., ki ga je bila voda raztrgala. Občinski odbor v R. ni hotel popraviti mostička, češ, da ga je vedno popravljalo véliko posestvo. Na to se véliko posestvo pritoži, trdeč, da je mostiček na javnem potu kat. št. 618 in da je torej dolžnost občine R. popraviti mostiček. Mostiček je del pota kat. št. 617 in 626 v R. Ti parceli je imelo poprej véliko posestvo, pri napravljanji novih zemljiških knjig pa so bili po zapisniku o lok. pozvedbah z dne 22. marcija 1880 izločeni kot javno blago in sicer na podlogi izjav poverjenikov, izvoljenih po občinskem zastopu v R., in porazumno z zastopnikom vélikega posestva, kateri si je pridržal pravico, da ta pota pripadata zopet vélikemu posestvu, kedar bi prestala njiju javna potreba. Občina R. pa se je izjavila, da je vzlic temu véliko posestvo dolžno, pot in mostiček držati v dobrem stanu. Temu se je véliko posestvo odločno upiralo.

Deželni odbor česki je odredil, naj najprvo občinski zastop v R. stori sklep, gre li tu v obče za javni pot, odnosno javni most, še-le potem bodé odločiti o vzdržavanji mostú.

Občinski odbor v R. storil je v seji ta-le sklep: Občinski odbor ne prereka, da je ta pot bil pri napravljanji novih zemljiških knjig upisan kot javni pot; prereka pa, da bi poverjeniki pri napravljanji knjig bili upravičeni podpisati listine, tičoče se te stvari. Nadalje navaja občinski odbor, da je véliko posestvo vedno do našnjega dne imelo koristi od tega pota in ta pot posipalo, kar se vélikemu posestvu tudi v bodoče prepušča, in pripomina se, da je pot trikrat z vratmi pregrajen, predno doseže podrti most, in torej ga je smatrati le za imetek, kateri se snuje iz posebnih pravnih razmer, občinski odbor pa se ne odpoveduje vožnjim, na tem potu uže pridobljenim pravicam.

Upravitelj vélikega posestva se je zoper ta sklep pritožil, navajajoč, da je neosnovan ugovor občinskega odbora, kakor bi zastopnika občine pri napravljanji zemljiških knjig ne bila upravičena proglasiti pota kot javnega, neosnovan zategadelj ker sta se pota smatrala za javno blago vsled reklamacije občine. Izjavil se je upravitelj vélikega posestva, da znova vsprejme pot v svojo upravo in vzdržavanje, ako se pripozna na podlogi občinske izjave zopet za zasebni imetek vélikega posestva in se mu kot tak pripiše v zemljiški knjigi, a pridržuje si, da po svoji volji odtegne pot javnemu uživanju.

Okrajni odbor je zavrgel pritožbo vélikega posestva in občino oprostil od vzdržavanja potov kat. št. 617 in 626 iz tehle razlogov: Četudi je pot v knjigah zapisan kot javno blago in to pripoznava tudi občinski odbor sam, vendar se je ozirati na to, da je véliko posestvo ta pot in mostiček na njem vedno samo upravljalo in za vožnjo vzdržalo ter da je tudi skoro izključno ali vsaj najbolj ta pot in mostiček (kateri niti upisan ni v knjigah) uživalo po svoji potrebi in ga še uživa. Zategadelj je veliko posestvo v prvi vrsti dolžno, da sedanje stanje pota še nadalje vzdržuje, kajti tako, da si je s trojno pregraditvijo tega pota prisvojilo pravico vožnje in da je uživalo glino ter travo sè škarp, postala je nekako deljena pravica posestva ali gotova služnost po §§ 357., 363., 364., 482., 483. in 830. obč. drž. zak. Glede na vse to ne gre občine R. siliti v vzdržanje potov in moči jo je pritegniti le k primernemu odplačilu, ako pot uživa vkupno z vélikim posestvom.

Deželni odbor je na pritožbo vélikega posestva premenil odločbo okrajnega odbora ter spoznal, da je sporni pot kat. št. 617 in 636 v R., na katerem se nahaja sporni mostiček, občinski javni pot, kateri je dolžna vzdržati občina R.

Razlogi:

Po §-u 12. zakona z dne 12. avgusta 1864, št. 46 dež. zak. (češkega) je vsaka občina dolžna, da dela in vzdržuje občinske ceste in pota. Pot, za kateri tu gre, bil je pri napravljanji nove zemljiške knjige za občino R. zapisan v zaznamek javnega blaga, čeprav je poprej po glasu parcelnega zapisnika bil imetek vélikega posestva. Občinski odbor trdi sicer, da poverjenika, katera sta se udeleževala pozvedovanja pri napravljanji nove zemljiške knjige, nista

bila upravičena podpisati listin, tikajočih se te stvari; toda iz sodnega zapisnika o tem postopanju izhaja, da sta rečena poverjenika bila po glasu dopisa občinskega zastopa v R. izvoljena od tega zastopa samega. Ni torej dvojbeno, da sta bila upravičena in tudi celo zavezana storiti vse, kar pri takem postopanju pristoja poverjeniku občinskega zastopa, zlasti da sta se podpisala na spise. Sporni pot, o katerem tudi sedaj občinski odbor trdi, da ne odstopi od pridobljene si vožnje pravice po njem, kateri mora torej imeti gotovi pomen za občinski ali javni promet, ta pot je zategadelj tudi z mostom na njem (§ 5. zakona z dne 12. avg. 1864, št. 46 dež. zak.) občinski, javni pot, a občina je dolžna vzdrževati ta pot (§ 12, zak. cit.), Zoper to dolžnost ni, če je uprava vélikega posestva zadnja leta sama pot in most popravljala in imela prejšnji užitek, in v tem ni iskati kake pravice ali kake zaveze po § 13. zak. cit.

Upravno sodišče je po javni obravnavi dne 9. julija 1891, št. 2325 zavrglo pritožbo, katero je bila občina podala na odločbo deželnega odbora, kot neosnovano iz teh-le

razlogov:

Pritožba piše, da oznaka potov kot javnih ni po pravu, da sta to zasebna pota vélikega posestva in da je le-to dolžno vzdržavati ju, ker služita najbolj njegovim koristim in potrebam, Kar se najprvo tiče dejanskih okolnosti, katere so bile podloga odločbi vzeti v pritožbo, da sta namreč zadevna pota javna, ni jih moglo upravno sodišče smatrati nepravnimi, kajti občinski odbor je sam s svojim sklepom z dne 7. dec. 1889 proglasil, da je ta pota še tudi nadalje držati javnemu prometu, tako torej da je občina sama pripoznala javnost rečenih potov, katera sta v zemljiški knjigi kot javna zapisana. Ako pa pritožba gre proti pravnosti knjižnega upisa, tedaj se na to ni več ozirati, ker ne pristoja upravnim organom in upravnemu sodišču, da bi presojali pravnost knjižnih upisov. Če je torej bilo gotovo, da sta rečena pota javna pota, onda ni bilo dvojbe, da je po §§ 4. in 12. zak. z dne 12. avg. 1864, št. 46 drž. zak. občina dolžna ta pota vzdržavati in preskrbovati jima potrebno po določilih občinskega reda, razun če bi po §-u 13. cit. zak. dokazala, da je druga oseba dolžna ta javna pota vzdrževati na podlogi posebnega naslova. Takega dokaza pa občina ni podala in iskati ga tudi ni v tem, da po smislu pritožbe pot služi

zlasti vélikemu posestvu, ker po določilih cit. zakona ne gre iz tega, da je javni pot za nekatere člane občine zlasti važen, izvajati, da bi bil dolžan vzdržavati pot.

Razne vesti.

V Ljubljani, 15. oktobra 1891.

— (Iz kronike društva „Pravnika“.) Krasne, zlate ure je imelo naše društvo dne 20. prošlega meseca na izletu v Sežani. Pod njegovo zastavo se je tu zbrala lepa množica slovenskih pravnikov, da je v prijetnih, zabavnih razmerah dosegla vkupni smoter: mejsobno spoznanje in ponovljenje sloge v načelih, katera smo spoznali za dobra in katerim služiti je naša stanovska dolžnost. Praznovala se je tu zlasti zveza društva s slovenskimi in hrvatskimi pravniki iz Primorske, kateri so bili obilno zastopani in po odličnih možeh. Da bode ta zveza rodila mnogo dobrega sadu, kaže število izletnikov. Zbralo se je vseh pravnikov vkupe 56. (Mnogi pa so bili zadržani in so se kakor dr. Laginja iz Pulja, dr. Stanger iz Voloske i. t. d. oprostili s pismi. Dolenjski društveniki, zbrani v Novem mestu, doposlali so brzojaven pozdrav.) Največ, namreč 30, jih je vkupno došlo z Ljubljanskim vlakom ob 11,9. uri dopoldne. Te je na Sežanskem kolódvoru pričakovala deputacija domačih pravnikov in občinskega zastopa. Ko so prišleci stopili iz vozov, pozdravil jih je najprvo v imenu Sežanskih pravnikov odvetnik g. dr. Ostertag, a potem v imenu občine njen župan g. R. Mahorčič. Zahvalil se je na častnem sprejemu društveni načelnik g. dr. Papež. Ko so se na to izletniki odpeljali proti gostilni na g. Mahorčiča domu, očaral jih je pogled po Sežani, kajti ta lepa „kraška metropola“ bila je društvu „Pravniku“ na čast vsa v narodnih in deželnih zastavah; vse je prešinilo veselje na tem gostoljubnem pozdravu vrlih Sežancev, kateri so vrhu tega v skupinah stoječ klicali „dobro došli“ bližajočim se izletnikom. S Tržaškim vlakom dospeli so kmalu tudi pravniki od drugih stranij, tako da se je potem ob 10. uri lahko vsa družba odpeljala v Lipico. Nebo je bilo jasno, kakor ribje oko, voznja po kraški oázi preprijetna. V Lipici je družbo sprejel nastavnik c. kr. dvorne kobilarne g. Hruša, kateri je trudoljubivo razkazal vse zanimivosti zavoda. Tovaršijo je delal prijazno tudi tamošnji župnik gosp. Legat. Izletniki so se jedno uro šetali ob Lipiških nasadih in zalem „lurškem gaji“, a po majhnem odmoru so se vrnili zopet na vozeh proti Sežani. Pred obedom so si še ogledali divno urejeni vrt g. Scaramange v Sežani, vrt, ki je dalječ na okrog najlepši za miramarskim. Vkupni obed je pričel ob 2. uri in to na vrtu gosp. župana Mahorčiča, kateri je s